

yderne modtog Renter og Afdrag, udbetalte hine til Obligationernes Ciere og anvendte disse til aarlig at indfri et tilsvarende Beløb af Obligationerne. Flertallet tror imidlertid ikke at burde blive staaende herved, men ogsaa at burde gjøre det muligt for Tiendeyderne strax at udbetale den hele Tiendegæld konstant. I dette Tilfælde kan der imidlertid ikke være Tvivl om, at Erstatningen kan sættes lavere, da der ikke efter de nuværende Kreditforhold vil være nogen Vanskelighed for at gjøre en kontant Pengesum paa aldeles betryggende Maade frugtbringende til $4\frac{1}{2}$ pCt. Tiendens aarlige Værdi behøvede, da ikke at fordobles mere end 18 Gange, og hvis Tiendeieren foretrak en amortisabel Obligation paa det tyvedobbelte Beløb, kunde man, saafremt man besluttede sig til Oprettelsen af en Laanebank, paalægge denne at modtage Beløbet og i Stedet for den at udstede en saadan Obligation til Tiendeieren. (Sfr. de premissiske Love af 2den Marts 1850, altsaa fra en Tid, da Rentefoden end ikke var saa høi som nu.)

Man forudsæer vel, at der mod hele denne Maade at beregne Erstatningen paa vil blive indvendt, at Grundlovens § 82 tilsiikrer „fuldstændig Erstatning“, og at denne derfor enten maatte beregnes til det 25-dobbelte med en aarlig Rente af 4 pCt. eller til det 20-dobbelte med en Rente af 5 pCt.; men Flertallet kan ikke erkjende, at Tiendepligten kan stilles lige med privatretlige, efter Kontrakt overtagne Forpligtelser. Den har oprindeligt været en Skat, og den Egenstøb, at den i Tidens Løb er gaaet over til en reel Byrde paa Eiendommen, har den tilfelles med alle de gamle Hartkornsskatter. Heller ikke kan den Omstændighed, at Tienderetten for en Del af Staten er overladt til Private ved Gave eller Salg, have forandret dens Natur, lige saa lidt som Hartkornsskatten vilde være bleven en anden, om Staten havde folgt, bortstjænknet eller, som det jo oftere har været Tilfældet med Statskatter, bortforpagtet Oppebørselsretten til Private. Det vilde jo f. Ex. staa Lovgivningsmagten fuldkommen frit for, ligesom den tidligere har omdannet Tiendens Udelsesmaade, saaledes ogsaa nu at forandre den fra

en efter de aarlige Kornpriser stiftende Værdi til en, efter en længere Mærkelses f. Ex. 30—50 Aars Gjennemsnit, enten for et ligesaa langt Tidsrum eller endog een Gang for alle fastsat Pengeværdi, og Enhver ser strax, hvilken Indflydelse det kunde faa paa Beregningen af den saakaldte „fuldstændige Erstatning“. Naar Flertallet er gaaet ind paa Forslagets Beregning af Tiendens aarlige Værdi efter et Gjennemsnit af de sidste 24 Aar, har det ogsaa kun været under Forudsætning af en til denne Begrændsning svarende Villighed med Hensyn til Kapitaliseringen, og navnlig til, at hvad der i 1850 af den lovgivende Magt erkjendtes for at være fuldstændig Erstatning for Hartkorn-Privilegierne, ogsaa nu maa erkjendes at være det for Tienderetten. (Man anfører vel ofte, at Hartkornprivilegiet var tilstaaet som Erstatning for Forpligtelsen at indestaa for Skatterne af Bøndergodsset, og søger heri en Grund for den mindre Erstatning; men dette er ikke rigtigt, thi denne Forpligtelse var jo en ligefrem Følge af selve det jorddrottlige Forhold, og Skattefriheden maa nærmest betragtes som en Præmie paa Samlingen af Fordegods, hvorfor Erstatningen ogsaa blev sat lavere, hvor Privilegiet endnu var knyttet til Besiddelsen af et saadant samlet Gods og altsaa kunde tabes med Salget af enkelte Gaarde.) Desuden ligger det i Sagens egen Natur, at en Kapital, der er bunden til en bestemt Anvendelse, ikke kan have samme Værdi som en lignende, der er frigjort, saa at den kan anvendes efter Ciernes Lykke og da rimeligvis give en højere Rente, samt derhos er befriet for den Usikkerhed, der fremkommer ved de stiftende Kornpriser. Dette vil vist finde Bekræftelse ved en Undersøgelse af den Værdi, hvortil Tienderetten udbringes, naar den bliver Gjenstand for Handel og Wandel. Saa meget mindre vil Tiendeieren have Grund til at beklage sig over dette Forslag angaaende Erstatningen, som man tillige vil, at Staten uden nogen Godtgjørelse til Fordel for ham skulde gjøre Afkald paa Tiendeskatterne.

Ser man Forslaget fra Tiendeyderens Synspunkt, da kan det for ham have den